

Наливайченко Валерія Олегівна

студентка 1 курсу судово-адміністративному факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»

ФУНКЦІЇ СУДОВОЇ ВЛАДИ ТА ПРОБЛЕМИ ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ

В умовах проведення сучасної судової реформи особливо актуальним постає дослідження функцій судової влади, оскільки сьогодні судова влада відіграє надзвичайно важливу роль в житті суспільства.

Найважливішою функцією є функція правосуддя.

Варто зазначити, що явище судової влади не слід ототожнювати з правосуддям. Воно є ширшим за змістом і більш загальним за природою. Крім цього, вірним є твердження В. Шевцова, згідно з яким правосуддя є не синонімом судової влади, а її виключною компетенцією [1, с. 111].

Правосуддя та судова влада – це пов'язані, проте не тотожні поняття. Правосуддя – це вид державної діяльності, який здійснюється спеціально уповноваженими на те органами(судами) з розгляду та вирішення цивільних, адміністративних справ, господарських спорів, кримінальних проваджень, адміністративних правопорушень на підставі діючого закону з використанням норм процесуального права та застосуванням мір юридичного впливу і примусу з ціллю захисту прав, інтересів та свобод людини, громадянина, юридичної особи, фізичних осіб-підприємців та інтереси держави. Судова влада у свою чергу, відповідно до принципу розподілу влади, є самостійною незалежною гілкою державної влади, яка створена для вирішення на основі закону соціальних конфліктів, контролю за конституційністю законів, захисту прав та свобод людини й громадянина тощо.

Судова влада в Україні реалізується шляхом правосуддя у формі цивільного, господарського, адміністративного, кримінального, а також конституційного судочинства. У свою чергу правосуддя є однією з форм реалізації судової влади поряд із такими формами, як конституційний контроль, формування суддівського корпусу та органів суддівського самоврядування, тлумачення (та роз'яснення) законодавства, організаційне та інформаційно-аналітичне забезпечення судів (узагальнення судової практики, аналіз судової статистики тощо [2, с. 75]. В зв'язку з цим правосуддя займає центральне місце у системі функцій судової влади та являє собою правозастосовну діяльність суду з розгляду й вирішення у встановленому законом процесуальному порядку віднесених до його компетенції цивільних, господарських, кримінальних та адміністративних справ із метою охорони прав і свобод людини та громадянина, прав і законних інтересів юридичних осіб та інтересів держави [3, с. 697].

Окрім основної функції систему функцій судової влади є: розгляд і вирішення по суті правових конфліктів, що виникають між фізичними особами, фізичними та юридичними особами, між юридичними особами з приводу порушення їх прав і законних інтересів, передбачених законодавством; здійснення контролю за додержанням закону при обмеженні конституційних прав та свобод особи в межах кримінального та цивільного судочинства; засвідчення юридичних фактів, віднесених до компетенції суду (укладення шлюбу, розірвання шлюбу, усиновлення, каліцтво, якщо це потрібно на призначення пенсії чи соціальної допомоги, тощо); тлумачення норм права.

Також виділяють й інші функції судової влади: правозастосовча функція, нормотворча функція, правозахисна функція, представницька функція й функція організаційного, кадрового, фінансового, матеріально-технічного та іншого забезпечення діяльності судів загальної юрисдикції. Проте, ці функції не відіграють суттєвої ролі і значення у врегулюванні суспільних відносин.

Говорячи про проблеми реалізації функцій судової влади, варто сказати, що запровадження судової реформи в Україні здійснюється без чітких обґрунтованих напрямів, тобто Концепція вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів передбачає створення чотири ланкової системи організації судової системи, це суперечить Конституції, яка передбачає три ланкову судову систему та ускладнює доступ громадян до правосуддя. По-друге, це недостатнє фінансування. Відповідно до Бюджетного кодексу України КМУ на власних розсуд подає пропозиції до Верховної Ради України щодо фінансування судової влади. По-третє, суди на сьогодні перевантажуються, негативним наслідком чого є те, що суддя не може здійснювати правосуддя без порушення процесуальних строків розгляду справ. Ще однією проблемою реалізації функції судової влади є недосконалість системи формування суддівського корпусу. Відповідно до ст.80 ЗУ «Про судоустрій і статус суддів» Вища Рада правосуддя подає Президенту України подання щодо призначення кандидата на посаду судді протягом 30 днів з дня подання даної рекомендації Вищої Ради Правосудд [4, с. 35]. На законодавчому рівні не визначено санкцій щодо невиконання Президентом свого обов'язку призначення кандидатів на посаду судді. У результаті зловживання з боку глави держави, цей процес може затягуватись, що негативно позначатиметься на діяльності судової гілки влади [5, с. 142].

Отже, підсумовуючи усе вищесказане, за допомогою таких шляхів ефективності функціонування судової влади, як: прийняття Закону «Про тимчасовий порядок фінансування судової влади», розроблення механізму реагування у випадку, якщо глава держави не підписав подання щодо призначення на посаду судді протягом встановленого

терміну, усунути проблему перевантаження системи судів задля вдосконалення та створення ефективної судової системи України.

Список використаних джерел

1. Шевцов В.С. Право и судебная власть в Российской Федерации / В.С. Шевцов. – М. : Профобразование, 2003. – 344 с.
2. Скрипнюк В. Функції правосуддя в структурі державної влади в Україні / В. Скрипнюк // Юрид. Україна. – 2005. – № 2 (26). – С. 70–76.
3. Маляренко В.Т. Правосуддя // Великий енциклопедичний юридичний словник / за ред. Ю.С. Шемшученка. – К. : ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2007. – 992 с.
4. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. // Відомості Верховної Ради України, 2016, №31, Ст. 35.
5. Косткіна Ю.О. Взаємодія Вищої ради правосуддя з органами державної влади / Ю.Косткіна // Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2016. – 142 с.

Ключові слова: судова влада, правосуддя, судоустрій, судова система.
Науковий керівник: старший викладач . Нестерчук Л. П.

Піть Ігор Юрійович

студент 1 курсу судово-адміністративного факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»

ЕЛЕМЕНТИ СУДОВОГО ПРЕЦЕДЕНТУ В ПРАВОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ ТА ЇХ ПРОБЛЕМИ

Сучасний етап правового розвитку України характеризується підвищенням зацікавленості у досвіді тлумачення законів інших держав. Не дивлячись на те, що українську правову систему прийнято відносити до романо-германської правової сім'ї, і що є невизначеність у питанні, чи є судовий прецедент безпосереднім джерелом права; рішення Конституційного Суду України (далі – КСУ), Пленуму Верховного Суду набувають характер прецедентів, тлумачення котрих суди першої та другої інстанцій повинні дотримуватись у своїх рішеннях.

При вирішенні конкретних справ судові інколи доводиться стикатися з правовими казусами, які законодавець ще не встиг врегулювати. Відмовитись здійснювати правосуддя вони не мають права відповідно до ст.124 Конституції України [1], оскільки суддівська юрисдикція поширюється на всі правовідносини, що виникають у державі. Прикладом є «Ухвала Верховного Суду від 15.02.2018.», у якому